

Pensionskassen for **Sygeplejersker og Lægesekretærer**

Sammen giver
vi mere tilbage

INDHOLD

Effektiv og tidssvarende

Side 7

Nye behov, nye løsninger

Side 11

Ja til vind, nej til kul

Side 23

En levende pensionskasse

Side 37

Året i tal 2015

Side 51

29.000 under 40 år

Hvert fjerde medlem er under 40 år.
Gennemsnitsalderen er godt 51 år

Ingen helbreds- bedømmelse

Pensionskassen optager alle medlemmer uden helbredsbedømmelse

Effektiv og tidssvarende

Årets afkast blev på 1,9%. Pensionskassen formåede at give medlemmerne en rente på 4,8%, fordi pensionskassen er robust og velpolstret.

2015 vil blive husket som året, hvor pensionskassen gik i front på klimaområdet med eksklusion af kulselskaber og nye klimainvesteringer – til gavn for medlemmernes pensioner og det fælles klima. Omkostningerne er faldet, og medlemmerne viser i stigende grad, at de tager pension alvorligt.

Robust pensionskasse

Årets afkast blev på 1,8 mia. kr. før skat, svarende til 1,9%. Året var præget af stor aktieuro og lave renter på obligationer, hvilket i høj grad har haft indflydelse på afkastet. Pensionskassen har imidlertid i flere år foretaget såkaldte alternative investeringer i havmølleparker, ejendomme og unoterede aktier. Disse investeringer leverede i årets løb gode afkast, der kompenserede for faldet på aktiemarkedet og de lave renter på obligationer. Pensionskassen fortsætter strategien med investeringer i alternativer også i 2016.

Pensionskassen vokser

Selv om pensionskassen hører til blandt de ældste arbejdsmarkedspensioner i Danmark, kommer der stadig mange yngre medlemmer til. Udbetalingerne vokser, indbetalingerne vokser endnu mere, den samlede formue vokser – alt sammen noget, der vidner om en levende og stærk pensionskasse.

Pension er ikke lavinteresse

At pension er lavinteresseområde er en udtalt fordom, som pensionskassens medlemmer gjorde til skamme i 2015. Interessen for informationsmøder har de senere år været støt stigende og kulminerede foreløbig i 2015. På mere end 70 møder deltog 2.300 PKA-medlemmer. Det var en stigning på 30% flere medlemmer i forhold til året før.

Moderne og fleksibel

Med stigende interesse følger også stigende forventninger. Pensionskassens medlemmer forventer med rette, at pensionskassen følger med tiden og medlemmernes behov for en tidssvarende pensionsordning. Den skal udvikle nye produkter, løbende højne effektiviteten og forbedre serviceniveauet. Som et eksempel på effektiviseret service viste en undersøgelse i efteråret 2015, at 8 ud af 10 medlemmer starter pensionen via PKA's hjemmeside med et klik på musen.

I PKA har flere pensionskasser fusioneret over de seneste år til nu tre store pensionskasser. Et af bestyrelsens mål ved fusionerne var at sænke omkostningerne gennem stordrift, synergi og effektivitet. Og det er lykkedes: Administrationsomkostningerne målt pr. medlem er igen sat ned. I 2015 faldt de til 442 kr. pr. medlem, og i 2016 skæres yderligere ca. 50 kr. af dette beløb.

PKA har imidlertid over de samme år forbedret de administrative systemer og øget medlemmernes digitale muligheder. Den cocktail sænker omkostningerne, men vigtigst er, at det også øger serviceniveauet og tilgængeligheden i pensionskassen. Hjemmesiden med de mange informationer og servicetilbud er åben døgnet rundt alle årets dage – lige når medlemmet har tid og ønsker at kontakte pensionskassen. Og her til foråret lanceres det digitale "PKAtjek", der giver mulighed for at få et overblik over, om man sparer tilstrækkeligt op til pension.

Og det er også nødvendigt til et liv, der bliver længere og længere. Skal man matche det lange liv, så er der kun to veje: enten at spare ekstra op eller blive længere tid på arbejdsmarkedet. Medlemmerne har taget begge dele til sig. Indbetalinger målt pr. medlem er øget med gennemsnitligt knapt 3.700 kr. årligt siden 2011, og tidspunktet

for alderspensionering er udskudt med 5 måneder i samme periode.

Længere tid på arbejdsmarkedet kræver fleksible muligheder, så det ikke nødvendigvis er et spørgsmål om arbejde den ene dag og pension den næste. Derfor har PKA udviklet en meget fleksibel tilgang til pensionen, hvor både ydelserne og tilknytningen til arbejdsmarkedet har mange skikkelser.

Kul og klima

PKA-pensionskasserne har i de senere år øget grønne investeringer betragteligt og har i dag samlet set ca. 14 mia. kr. investeret i klimarelaterede projekter. I foråret 2015 traf bestyrelserne beslutningen om at sætte 31 kulmineselskaber, hvor mere end 90% af forretningen kommer fra kul, på negativlisten.

Samtidigt valgte man at gå i dialog med ledelsen i 23 virksomheder, hvor 50-90% af forretningen stammer fra kul, med henblik på at få virksomheden til at reducere brugen af kul. Bevæger virksomhederne sig ikke i den ønskede retning, vil de blive ekskluderet fra pensionskassens investeringsunivers.

Beslutningen blev truffet både ud fra en klimamæssig og økonomisk betragtning. Sidstnævnte viste sig i høj grad at holde stik, idet værdien af de ekskluderede kulselskaber faldt med ca. 60% i løbet af året. På generalforsamlingen i 2016 vil der blive redegjort for udviklingen i de selskaber, man har været i dialog med om reduceringen af kulforbruget, ligesom der vil blive redegjort for strategien fremadrettet på klimaområdet.

Bestyrelsen

*Beretningen er ledsaget af en fælles
PKA-rapport om arbejdet med
socialt ansvarlige investeringer*

Nye behov, nye løsninger

Pensionskassens udbetalinger og indbetalinger vokser. Det samme gør medlemmernes opmærksomhed på behovet for supplerende opsparing. Behovene ændrer sig løbende, og pensionskassen skal udvikle sig i takt hermed.

Voksende ud- og indbetalinger

PKA-pensionskasserne er blandt de ældste på det danske arbejdsmarked. Det medfører, at udbetalingerne fra pensionskassen bliver flere. Det er pensionskassens egentlige formål: at udbetale pensioner, når medlemmerne ikke længere er på arbejdsmarkedet.

Pensionskassen udbetalte i 2015 2,4 mia. kr. til medlemmer og deres pårørende.

I 2015 kom der 1.458 nye alderspensionister og 99 førtidspensionister til. Der er nu 22.305 alderspensionerede medlemmer og 1.988 medlemmer på førtidspension.

Hertil kommer 126 nye børnepensionister og 145 nye ægtefællepensionister.

Pensionskassens medlemmers gennemsnitsalder var i 2015 på 51 år og 4 mdr. Pensionskassen havde i 2015 4.635 medlemmer over 80 år. Knapt 650 af dem var over 90 år, og 18 over 100 år. Det ældste medlem i 2015 var 105 år gammel. Et 25-årigt nyoptaget medlem kan forvente at blive ca. 90 år.

Indbetalingerne vokser også

Pensionskassens medlemmer har næsten fordoblet indbetalingerne til pensionen over de seneste 15 år. I 2015 indbetalte hvert medlem i gennemsnit ca. 44.700 kr. Den store stigning i indbetalingerne er resultatet af, at medlemmerne og overenskomstparterne over en længere periode har sat pension højt på dagsordenen. Det viser, at medlemmerne tager ansvar for deres egen forsørgelse, når de skal pensioneres.

En undersøgelse fra efteråret 2015 blandt medlemmerne viste desuden, at mere end hvert fjerde medlem vil sætte endnu flere penge ind på pensionen – blandt medlemmer under 45 år er det hele 42%.

Og mange gør det allerede. PKA-medlemmernes nye indbetalinger ved siden af den overenskomstmæssige pension er gået fra 60 mio. kr. i 2014 til 90 mio. kr. i 2015. En stigning på 50%.

Mange sparer ekstra op på alderssum

Alderssummen er populær. Mange ser den som et godt supplement til de løbende udbetalinger. 68% af dem, der begyndte at spare ekstra op i 2015, valgte en alderssum. En del vælger i øvrigt at spare ekstra op på både alderssum og ratepension.

Fordele ved alderssum er, at medlemmet får beløbet udbetalt på en gang og ikke behøver at være startet på sin løbende udbetaling. Udbetalingen er skattefri, og den modregnes ikke i folkepensionens tillæg efter de nuværende regler.

Ny pensionsordning til privatansatte

På generalforsamlingen i 2015 besluttede de delegerede og bestyrelsen at åbne døren til pensionskassen for selvstændige og privatansatte medlemmer af de faglige organisationer. Og fra januar 2016 kunne de oprette en pensionsordning.

Privatansatte får samme rettigheder og fordele som andre medlemmer. Det betyder bl.a., at der ikke skal afgives helbredsoplysninger for at blive medlem af pensionskassen. De får adgang til gruppeforsikringen, samme forrentning af pensionsopsparingen og mulighed for at deltage i medlemsdemokratiet.

Fleksibel og moderne pensionsordning

Pensionskassen tilbyder en række valgmuligheder for medlemmerne ud fra grundtesen 'rette valg på rette tidspunkt'.

Pensionskassens ydelser og service skal matche medlemmernes behov. De ændrer sig i takt med familiemønstre og vilkårene på arbejdsmarkedet. Den nødvendige, løbende justering sker med inddragelse af de delegerede. Dels kender de medlemmerne og deres behov, og dels er det dem, der på generalforsamlinger træffer beslutningerne om, hvordan pensionsvilkårene skal udformes.

I den sammenhæng er det vigtigt at teste de overordnede principper. Det sker via bestyrelsens årlige evaluering af forretningsmodellen. Denne model har fastsat følgende, overordnede rammer for pensionsordningen:

- Pensionskassen er i sit fundament kollektiv og solidarisk
- Alle medlemmer skal optages uden helbredsbedømmelse
- Der skal være mulighed for supplerende opsparing i form af indskudsbaserede ordninger (alderssum, ratepension eller livrente). Den supplerende opsparing skal have depotsikring eller en udbetalingsgaranti
- Valgmuligheder skal udformes med udgangspunkt i tesen 'Rette valg på rette tidspunkt'

Udgangspunktet i pensionskassen er, at medlemmerne optages via ansættelse i henhold til kollektive overenskomster eller aftale med de faglige organisationer. Pensionskassen tilbyder også pensionsordninger til selvstændige og privatansatte medlemmer af de faglige organisationer. Alle medlemmer optages uden afgivelse af helbredsoplysninger.

Ny pensionspakke for nye medlemmer

Nye medlemmer optaget fra 2016 har fået en justeret pensionspakke, hvor alderspensionen er højere og førtidspensionen mindre. Ændringen er sket, for at medlemmerne kan opnå en bedre pension i seniorlivet og blev vedtaget på generalforsamlingen i 2015.

Hidtil har de to pensioner fra PKA været lige store – fremover bliver førtidspensionen på 80% af alderspensionen. Beslutningen skal også ses i lyset af, at udbetalingerne fra det offentlige er væsentlig større til førtidspensionister end til folkepensionister.

Førtidspension og de øvrige risikodækninger gælder alle frem til folkepensionsalderen.

I løbet af 2016 vil dem, der allerede er medlemmer, få tilbud om at vælge den justerede pensionspakke.

Gruppeforsikringer så længe man arbejder

Fra 1. januar 2016 er gruppeforsikringerne forlængt helt frem til folkepensionsalderen, hvis man arbejder. Hidtil stoppede de ved 60 og 65 år. Det gælder sum ved død, sum ved førtidspension og sum ved visse kritiske sygdomme.

Medlemmer, der arbejder efter deres folkepensionsalder og ikke er begyndt at få pension udbetalt, kan købe yderligere forlængelse af gruppeforsikringerne.

Alle optages uden helbredsbedømmelse

Medlemmer, der optages i pensionskassen efter individuel aftale, har hidtil skullet give helbredsoplysninger. Generalforsamlingen i 2015 vedtog, at de også kan blive medlemmer i pensionskassen uden helbredsbedømmelse.

Pensionsordningen for et nyt medlem

			
	Alder	Sygdom	Død
Basisdækning	Livsvarig alderspension	Førtidspension Børnepension Bidragsbetaling (Præmiefritagelse) Sum ved førtidspension (Gruppeforsikring) Sum ved visse kritiske sygdomme (Gruppeforsikring)	Pension ved død Børnepension Sum ved død (gruppeforsikring)
Indbyggede tilbud om valg i relation til basisdækning	Forhøjet alderspension (ratepension) Alderssum (Aldersforsikring) Delpension Pauseknap Fravalg af pension ved død ved pensionering (mod højere alderspension)		Løbende udbetaling eller sumudbetaling Fravalg af pension ved død ved pensionering (mod højere alderspension)
Tilvalg udover basisdækning	Alderssum Ratepension Livrente med udbetalingsgaranti		
	Mulighed for ekstra indbetaling til basisdækning via arbejdsgiver ud over overenskomstbidraget. Mulighed for at spare supplerende op ved siden af. Mulighed for at vælge fortsættelse af gruppelevsforikringerne efter folkepensionsalder.		

JONNA THOMSEN

“Jeg spekulerede ikke så meget på pensionen, da jeg var i arbejde. Men nu kan jeg jo se, at den er en del af mit liv – og giver stor sikkerhed. Den er grundlaget for pensionstilværelsen.”

De er nok lidt trætte af mig i PKA...

450.000 kr. indbetalt i pensionsbidrag til PKA gennem et arbejdsliv og indtil videre 4 mio. kr. udbetalt fra PKA. Sådan lyder tallene for Jonna Thomsens pension hos PKA.

Arbejdslivet betød meget for Jonna Thomsen, 87 år og tidligere fysioterapeut. Det fornemmes også i hjemmet, hvor der er flere boghylder fyldt med bøger om bl.a. fysioterapi og psykologi. Men der var omvendt heller ingen tvivl i Jonnas sind, da hun fik mulighed for at afslutte arbejdslivet. Hun gik på efterløn i 1990 og startede PKA-pensionen i 1996.

“I synes jo nok i PKA, at sådan en som mig er lidt irriterende...” og refererer til det lange gode liv med den livsvarige pension, som stadig flere PKA-medlemmer heldigvis oplever.

Med fra PKA's start

“Jeg er meget tilfreds med min pension – den er købt og betalt – og den løber stadig den dag i dag. Og der er også noget til min mand Jørgen, hvis jeg skulle falde bort før ham”, siger Jonna.

“Jeg spekulerede ikke så meget på pensionen, da jeg var i arbejde. Men nu kan jeg jo se, at den er en del af mit liv – og giver stor sikkerhed. Den er grundlaget for pensionstilværelsen.”

“Jeg har ikke haft pauser i min indbetaling til pensionen,” fortæller Jonna. Og hun var faktisk et af de PKA-medlemmer, der har indbetalt til pensionen fra PKA's start i 1954.

“Flere af mine kolleger tog pengene ud, da det stadig var muligt. Det har de nok fortrudt i dag,” konstaterer hun.

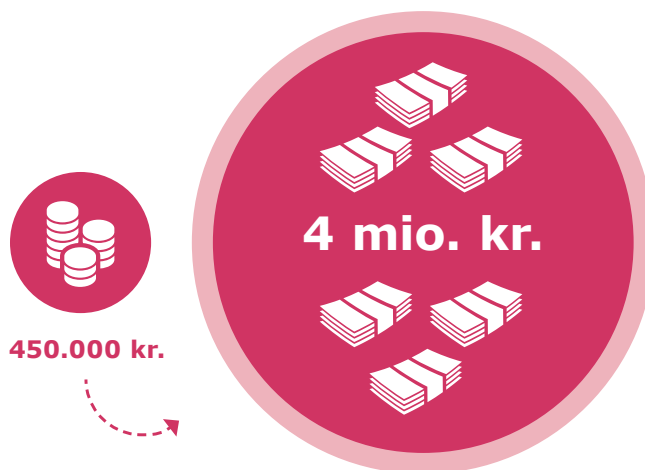
Rejsende pensionister

De første år som pensionister var Jonna og Jørgen på længere rejser til bl.a. Kina og Indien.

“Vi har også været på bilferier i Europa, men har de seneste år måttet trappe ned på aktiviteterne,” fortæller Jonna.

Hun fik en infektion på en af rejserne, der satte sig i både ryg og på hjerteklapper, så nu har hun ikke luft nok til lange gåture. Men de tager stadig i sommerhuset ved Isefjorden.

“Og ellers nusser jeg rundt herhjemme. Jeg har det lidt med mig selv som med en gammel bil... Hvis du har en gammel bil, som du holder af – så pas på den og lad være med at overanstrenge den,” siger Jonna.

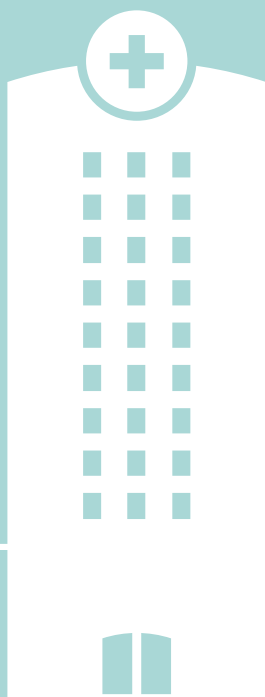

Jonna Thomsen har haft en opsparingsperiode på 42 år til pensionen. Hendes pensionsbidrag har fra start været 15% af lønnen, og de samlede bidrag nåede i alt op på 450.000 kr. Jonna havde ikke pauser i sit arbejdsliv. Pensionen har i årene trukket varierende kontorente, bl.a. derfor er de indbetalte 450.000 kr. vokset. Derudover har prisudviklingen også betydning. Jonna nåede at indbetale til pensionen i 36 år, men ventede yderligere 6 år med at få pensionen udbetalt. Jonna var 67 år, da hun blev alderspensioneret.

Pensionskassen og fx Esbjerg

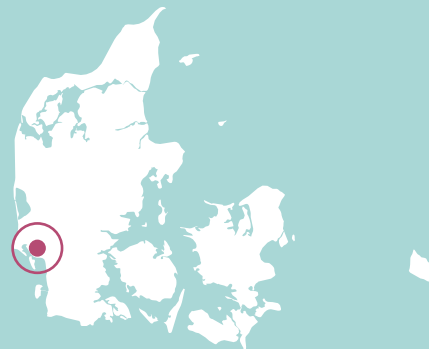
ESBJERG

Fx Esbjerg Kommune

Esbjerg er Danmarks 5. største kommune målt på befolkningstal. Det er en aktiv kommune, der befolkningsmæssigt afspejler Danmark.

Pensionskasserne i PKA har tilsammen et antal medlemmer, der svarer til knapt 5% af den samlede danske befolkning. 9 ud af 10 er kvinder. De arbejder i social- og sundhedssektoren. Sammen tager de ansvar for og understøtter deres del af Danmark.

Kilde: 6-By Nøgletal 2015 (data fra 2014)

114.315 medlemmer

I Esbjerg Kommune bor der 115.272 personer

Pensionskassen har 114.315 medlemmer

I PKA-pensionskasserne er der i alt 275.000 medlemmer

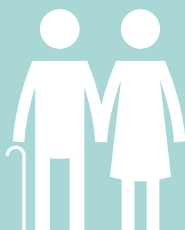
65+

22.305 pensionister

Esbjerg kommune bor der 21.310 personer på 65 år eller derover

Pensionskassen udbetalte alderspension til 22.305 pensionister.

PKA-pensionskasserne udbetalte alderspension til i alt 42.455 pensionister.

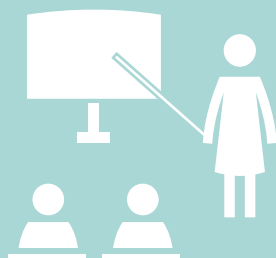

4.635 medlemmer

I Esbjerg kommune er der 4.630 personer på 80 år eller derover

I pensionskassen er der 4.635 medlemmer over 80 år.

I PKA-pensionskasserne er der i alt 6.404 medlemmer over 80 år.

61 skoleklasser

Esbjerg kommune er der i snit en klassekvotient på 21,2 elever.

Pensionskassen udbetalte i 2015 børnepensioner til 1.288 børn og unge under 21, svarende til ca. 61 skoleklasser

PKA-pensionskasserne udbetalte i 2015 børnepensioner til i alt 3.180 børn og unge under 21. Det svarer til ca. 150 skoleklasser.

Omkostningerne falder fortsat

I en medlemsejet pensionskasse betyder lave, administrative omkostninger højere pensioner. Derfor skal omkostningerne holdes i stram snor - og det bliver de i PKA.

- Omkostninger målt pr. medlem er 442 kr. i 2015. I 2016 skæres yderligere ca. 50 kr. af dette beløb. PKA har dermed reduceret de direkte administrative omkostninger med ca. 25% over de sidste fem år.

- Omkostningerne udgør ca. 1,7% af medlemsbidragene – eller 1,7 kr. for hver 100 kr., man indbetaler.

- Pensionskassens administrative omkostninger udgør under 0,1% af den samlede formue.

Høj kontorente fastholdt

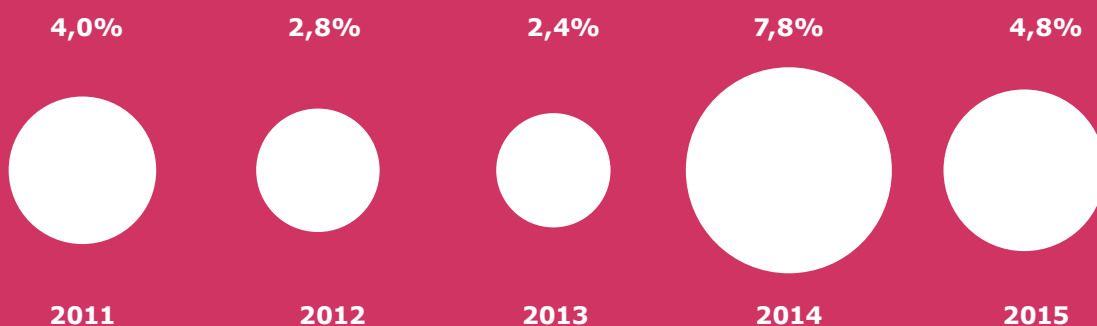
I 2016 fastholdes kontorenten på 4,8%. Det er en attraktiv rente i en tid, hvor renteniveauet på de finansielle markeder er meget lavt med tilsvarende svære betingelser for investeringerne. Den gode kontorente medfører, at pensionerne er både stabile og sikre. Kontorenten betyder, at pensionerne er steget for ca. 50% af medlemmerne – fortrinsvis de yngre. En række - fortrinsvis ældre – medlemmer har i deres pensioner fået indregnet høj rente

og kortere levetid, og vil derfor fastholde deres pensioner.

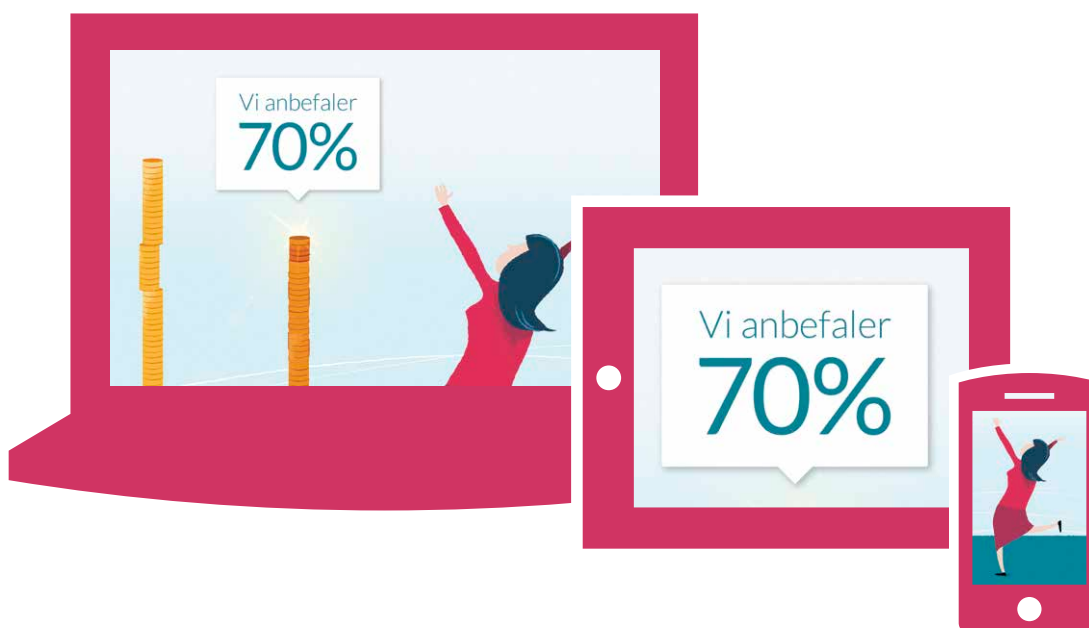
Kontorenten er udtryk for den årlige forøgelse af de enkelte medlemmers opsparring. Det er penge, der overføres fra pensionskassen til de enkelte medlemmer.

4,8% var også kontorenten i 2015. Det betød, at der er overført ca. 3 mia. kr. fra pensionskassen til medlemmerne.

Kontorente de seneste 5 år

Fra juli 2012 til udgangen af 2013 har rentetilskrivningen været 2% p.a. efter skat for at leve op til en aftale indgået mellem pensionsbranchen og regeringen.

Mere digitalt

I starten af 2015 mødte medlemmerne en ny og bedre udgave af pka.dk. Det skal være nemt at se sine pensionstal, og se mulighederne ved fx jobskifte, sygdom, eller når pensionen skal udbetales. Hjemmesiden tilpasser sig automatisk alle digitale enheder (smartphone, iPad mv.). Fokus er på det enkelte medlems behov og muligheder. Der er hjælp at hente på chatten, hvis man har spørgsmål eller skal guides videre.

En vigtig service er, at PKA kan prikke medlemmet på skulderen, når der er behov for relevant rådgivning. Der har derfor i flere sammenhænge været fokus på at få medlemmerne til at oplyse deres e-mail, blandt andet i forbindelse med optagelse i pensionskassen, så PKA kan få kontakt den vej. I 2015 sagde yderligere 27.000 medlemmer ja tak til besked om deres pension via mail.

Færre breve

I 2015 har medlemmerne fået færre breve fra PKA. I stedet har de fået information og gode råd fra PKA via nyhedsmails eller postkort med korte, enkle budskaber. Er medlemmet tilmeldt e-boks, kommer beskeden naturligvis den vej. PKA tager kontakt, når der er relevant nyt, eller hvis der sker ændringer. Ligesom alle mails og breve til og fra medlemmet ligger i postmappen på pka.dk.

Medlemmerne har reageret positivt på de nye tiltag, så digitaliseringen fortsætter i 2016. Den udvikling er også med til, at PKA fortsat kan sænke omkostningerne.

Tag et PKAtjek

Medlemmerne ønsker overblik over, om de har sparet nok op til pensionen - og hjælp til, hvad de

kan gøre. En tilstrækkelig alderspension er ifølge PKA's mål på 70-80% af ens slutløn. Pension er i den forbindelse inklusive folkepension og ATP. For at opnå den tilstrækkelige pension skal man indbetale 15% af en fuldtidsløn gennem hele arbejdslivet. Med PKAtjek på pka.dk kan det enkelte medlem se, hvordan det står til med hendes pension i forhold til PKA's anbefaling. Man får også forslag til, hvor meget man evt. skal spare supplerende op, og hvilke andre muligheder der er for at øge pensionen. PKAtjek kommer i foråret 2016.

PKA frem i måling

Loyalty Groups BrancheIndex Pension i 2015 viste fremgang til PKA. Medlemmer af PKA – og medlemmer i 11 andre pensionselskaber - bliver hvert år spurgt om deres opfattelse af deres pensionselskab. I 2015 gik PKA 17% frem i forhold til 2014.

Pensionsdagen

Brug en time på pensionen. Sådan lød budskabet, da PKA sammen med en lang række pensionselskaber søndag den 25. oktober 2015 holdt Pensionsdagen. Den dag var der en time ekstra i døgnet ved overgangen til vintertid. Medlemmerne fik i mails og på pka.dk gode råd til, hvordan de enkelt kunne tjekke deres pension, og hvad de især skulle holde øje med. På dagen var der åbent på telefoner og på chat, hvilket mange medlemmer benyttede sig af. Normalt er der færrest besøg på hjemmesiden i weekenden, men den dag var der ca. 4.700 besøg på hjemmesiden, hvilket svarer til 135% flere besøg end på en almindelig søndag. Samlet var der ca. 30.000 besøg i ugen omkring Pensionsdagen.

Ja til vind, nej til kul

Pensionskassen fik i 2015 et afkast på 1,9%, og har de seneste fem år haft et årligt gennemsnitligt afkast på 8%.

Pensionskassen fortsatte sin klimastrategi i 2015 og ekskluderede 31 kulselskaber ud fra en økonomisk og klimamæssig betragtning. I løbet af året faldt værdien af aktierne i de 31 kulselskaber med ca. 60% — i samme periode gav investeringer i havmøller et afkast på 7,2%.

Alternative investeringer er med til at sikre pensionerne

I 2015 leverede pensionskassen et afkast på 1,9%, svarende til 1,8 mia. kr. Især afkastet på alternative investeringer har været tilfredsstillende. Derfor har pensionskassen de senere år øget investeringer i alternative investeringer betydeligt og vil også gøre det i fremtiden.

Det lyder lidt som alternativ behandling til sygdomme – alternative investeringer. Men begrebet dækker over en stigende del af pensionskassens investeringer i unoterede aktier, havmølleparker, ejendomme og infrastruktur.

Alternative investeringer leverede et tilfredsstillende afkast i 2015 – investeringer i havmølleparker gav et afkast på 7,2%, ejendomme et afkast på 7%. Investeringer i såkaldte katastrofeobligationer, hvor PKA-pensionskasserne overtager en andel af risikoen på større naturkatastrofer fra globale forsikringsselskaber, gav et afkast på hele 15,6%. Modsat gav den globale aktieportefølje og obligationer et afkast på henholdsvis 5% og 1,2%.

Ifølge investeringsdirektør i PKA, Michael Nellemann Pedersen, er årsagen til den store interesse i alternative investeringer enkel:

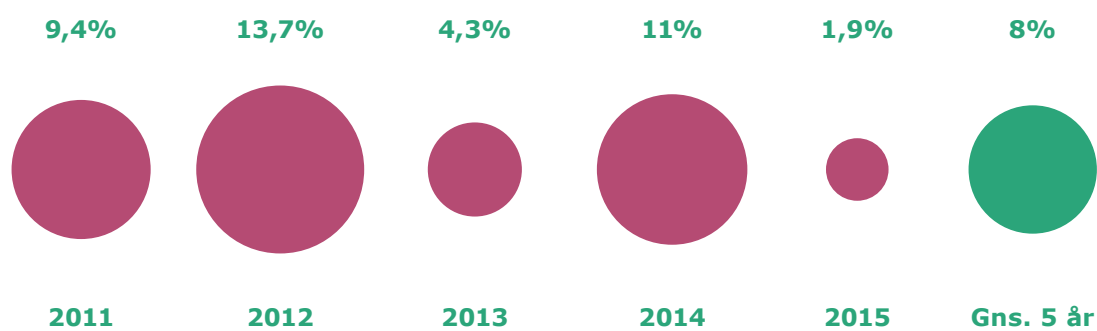
“Alternative investeringer gør os mere modstandsdygtige, når eller hvis en ny økonomisk krise kommer. Mens aktiemarkedet dykker og renten er

lav, vil mange alternative investeringer være langt mindre påvirkede, fordi de er bundet op i langsigtede aftaler med eksempelvis mangeårige støtteordninger til havvindmøller eller faste aftaler for ejendomme.”

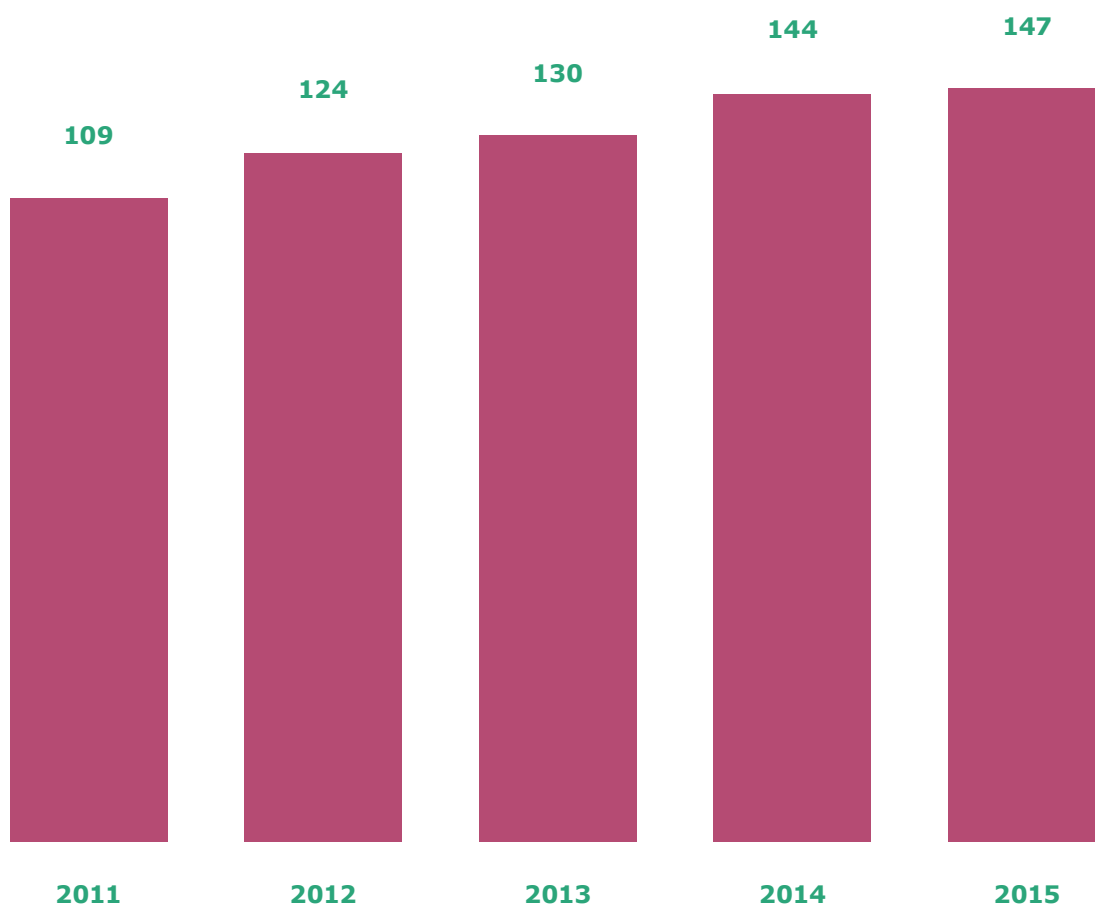
I dag har PKA ca. 22% af sine investeringer placeret i alternative investeringer, men forventningen er, at det tal stiger til 25% i løbet af få år. Stigningen lyder beskeden, men der er tale om store beløb, idet PKA har en samlet pensionsformue på ca. 235 mia. kr.

“Mange alternative investeringer falder ikke, som aktier eksempelvis gør det. Samtidig har det vist sig, at alternative investeringer genererer et godt afkast. Vi har opnået ganske gode afkast på alternative investeringer med afkast på 7% over de seneste år. Det er grunden til, at vi vil øge den type af investeringer i årene fremover,” fastslår Michael Nellemann Pedersen.

Årligt afkast 2011-2015

100 kr. investeret januar 2011 er blevet til

4 havmølle- parker

Grøn strøm til 70% af danske
husholdningers el-forbrug

Vedvarende energi

Investeringer i vandkraft, biomasse-
anlæg, vindkraft og solenergi

LÆRLINGE I BYGGERIET

Pensionskassens byggerier bidrager til at skabe lærlingepladser til fx murere og tømrere. Entreprenørerne bag pensionskassens byggerier er forpligtet til at sikre, at der er lærlinge på byggepladserne.

Ansvarlige investeringer

De tre PKA-pensionskasser øgede klimainvesteringerne til ca. 14 mia. kr. i 2015. Frem mod 2020 er ambitionen, at PKA-pensionskasserne har investeret 10% af formuen i klimaprojekter – svarende til 23,5 mia. kr.

PKA-pensionskasserne prioriterer samfundsansvar og investerer ud fra tanken om at skabe gode afkast til medlemmernes pensioner og samtidig gøre en positiv forskel. Pensionskassen har bl.a. investeret i fire havmølleparker, der leverer grøn strøm til 70% af alle danske husstande, og i Klima-investeringsfonden, der finansierer klimaprojekter i udviklingslande. I 2015 gav investeringerne i havmølleparker et afkast på 7,2%.

Energioptimering og samfundsansvar for ejendomme

Ejendomme står i dag for 30-40% af det samlede energiforbrug i Danmark og bidrager væsentligt til CO₂-udslippet. I 2015 investerede PKA derfor 300 mio. kr. i energifonden, SustainSolutions. Fonden energirenoverer almenlystboliger og offentlige ejendomme og kobler dem på klimavenlig strøm. Energirenoveringen forventes at reducere den enkelte ejendoms samlede energiforbrug med 10-20%.

Som en del af pensionskassernes fokus på arbejdstagerrettigheder og klima, tilsluttede de sig Charter for samfundsansvar i ejendoms-, bygge- og anlægsbranchen i Danmark. Chartret består af seks principper for samfundsansvar og bidrager til fælles standarder inden for arbejdsmiljø, løn- og ansættelsesvilkår samt løsninger inden for miljø og klima.

Grønne obligationer

PKA-pensionskasserne øgede deres investeringer i grønne obligationer til ca. 1,25 mia. kr. Grønne obligationer finansierer projekter inden for ved-

varende energi som fx vandkraft, biomasse anlæg samt vind- og solenergi. De grønne obligationer har ligeså høj sikkerhed som europæiske statsobligationer men vil have et forventeligt højere afkast end europæiske statsobligationer.

Ekskludering af kulselskaber

Ud fra økonomiske og klimamæssige betragtninger satte bestyrelserne i PKA-pensionskasserne 31 kulselskaber på negativlisten og vil fremover ikke investere i rene kulselskaber. Samtidig gik pensionskasserne i dialog med 23 selskaber (hvor 50-90% af omsætningen kommer fra kulaktiviteter) om at reducere deres kulforbrug. På generalforsamlingen 2016 redegøres der for dialogen med de 23 selskaber, ligesom der redegøres for den fremadrettede klimastrategi.

Ryanair sortlistet

PKA sortlistede det irske flyselskab, Ryanair, der over en årrække har overtrådt de ansattes rettigheder, og ikke har planer om at ændre deres tilgang til arbejdstagerforhold. Som en del af PKA's retningslinjer for ansvarlige investeringer skal selskaber, som PKA investerer i, overholde Den Internationale Arbejdsorganisations konventioner, der bl.a. beskytter de ansattes ret til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger.

[Læs mere i rapporten om ansvarlige investeringer.](#)

Ny måde at investere i ejendomme på

PKA begyndte i 2015 at investere i ejendomme på en ny måde, hvor finansieringslån og strategisk samarbejde banede vejen for store ejendomsprojekter.

I foråret 2015 ydede PKA et byggelån på 2,4 mia. kr. til den fortsatte udvikling af Carlsberg Byen. Senere på året fik TK Development et anlægslån på 500 mio. kr. til finansiering af butikscentret Sillebroen i Frederikssund.

Denne måde at investere i ejendomme på er ny for PKA, men pensionskassernes levering af finansieringslån er ifølge ejendomschef Nikolaj Stampe kommet for at blive:

“Vi går i virkeligheden bankerne lidt i bedene, da det typisk var dem, der tidligere stod for at indgå den type af aftaler. Men vi finder finansieringslån attraktivt, fordi det er en stabil og sikker måde at opnå gode afkast til vores medlemmers pensioner. Og så er det samtidigt en effektiv måde at sprede risikoen på,” fastslår Nikolaj Stampe.

I efteråret 2015 indgik PKA en aftale om et strategisk samarbejde med entreprenørvirksomheden A. Enggaard med henblik på langsigtet investering i ejendomme. 1.200 nye boliger til opførelse i Aarhus er startskuddet på samarbejdet.

Nikolaj Stampe er glad for aftalen, som han fremhæver som et enestående partnerskab mellem en institutionel investor og et privat familieejet selskab:

“Aftalen udnytter den synergi, som eksisterer via A. Enggaards kompetencer som anerkendt projektudvikler og bygmester i kombination med PKA's finansielle styrke. I PKA ser vi derfor flere fordele ved at indgå dette samarbejde med A. Enggaard: Vi får sikret et langsigtet afkast til medlemmernes pensioner via spændende og funktionelt kvalitetsbyggeri”.

I Aarhus skabte det også glæde, da aftalen blev indgået:

“Med 4.000 tilflyttere årligt er Aarhus inde i en rivende udvikling, hvor der er behov for, at private aktører er med til at skabe gode rammer i byen. Samarbejdet mellem PKA og A. Enggaard vil være med til at fortsætte byens gode udvikling og imødekomme det store behov for boliger, der kendetegner Aarhus,” udtalte borgmester Jacob Bundsgaard.

Pensionskassen med i nye sygehusbyggerier

Pensionskassen har investeret i tre hospitalsbyggerier i Danmark; to psykiatriske hospitaler i henholdsvis Vejle (Region Syd) og Skejby (Region Midt) samt en fødeafdeling og sengeafsnit til Slagelse Sygehus (Region Sjælland).

I august 2015 blev der indgået aftale om opførelsen af Slagelse Sygehus' nye fødeafdeling og sengeafsnit (i alt 16.000 kvm.), Byggeriet skal stå klar i 2018.

I september 2015 blev byggeriet af et stort psykiatrisk center i Skejby ved Aarhus sat i gang. Der er tale om 50.000 kvm. I alt 260 psykiatriske sengepladser og et psykiatrisk ambulatorium. Byggeriet er klar til ibrugtagning i januar 2019.

I oktober 2015 var der rejsegilde på en 17.000 kvadratmeter stor psykiatrisk afdeling i Vejle.

Hospitalet rummer psykiatrisk skadestue, børne- og ungeafdeling samt døgnpaladser. Byggeriet forventes færdigt inden udgangen af 2016.

Byggerierne er etableret som OPP-projekter (Offentligt-Privat-Partnerskab), hvor PKA er med til at løfte store infrastrukturinvesteringer, der rusten den danske sundhedssektor til fremtiden og skaber gode rammer for både ansatte og patienter. OPP-projekterne skaber samtidig stabile afkast til medlemmernes pensioner.

PKA investerer

PKA er involveret i en række OPP-investeringer, der udover at skabe gode afkast også gør en positiv forskel og skaber bedre rammer for PKA's medlemmer og vilkår for patienterne.

315 mio. kr.

3 stk. sundhedshuse

Samlet investering: **315 mio. kr.**

1,6 mia. kr.

3 stk. sygehusbyggerier

Samlet investering – **godt 1,6 mia. kr**

6,3 mia. kr.

4 havvindmølleparker

Samlet investering: **6,3 mia. kr.**

Leverer strøm til over **1,8 mio. husstande**

Butendiek

**Gemini
(Nordsøen)**

**Gode Wind II
(Nordsøen)**

Nykøbing Mors

Anholt

Skejby

Vejle

Slagelse

Fanø

Ejendomsinvesteringer

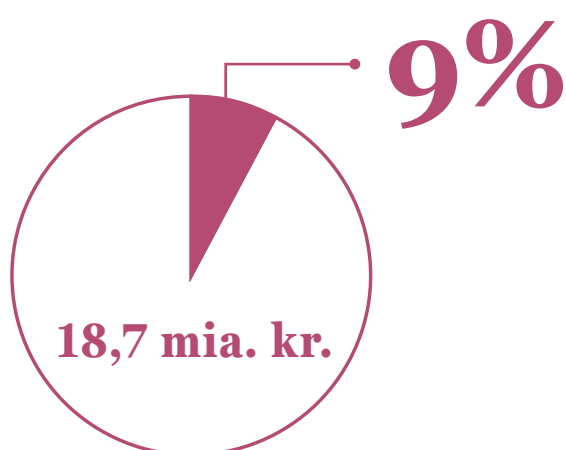
6,8 mia. kr.

PKA har 100 erhvervsjendomme med et samlet erhvervsareal på ca. 290.000 m². En samlet værdi på 6,8 mia. kr. fordelt på ca. 670 lejemål.

9,5 mia. kr. er investeret i boligejendomme.

2,4 mia. kr. er investeret i udenlandske ejendomme.

Samlede ejendomsinvesteringer:

18,7 mia. kr. - svarer til 9% af PKA's investeringer.

m²

650.000 m² i boligudlejning.

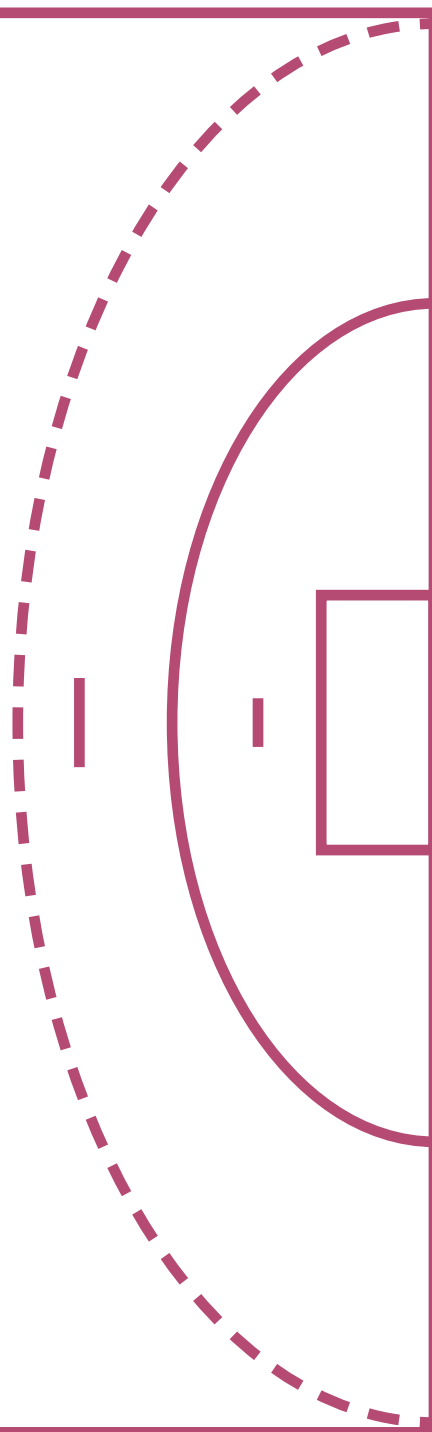

Samlet antal boliglejemål:
6.500 lejemål i 150 ejendomme

**PKA udlejer
650.000 m² boliger.
Det svarer til**

813

håndboldbaner

En levende pensionskasse

En pensionskasse skal følge medlemmernes behov og holdninger. Pensionskassen udfordres løbende af ny lovgivning, nye samlivsformer, krav fra arbejdsmarkedet og ændrede økonomiske vilkår. Men alt sammen skaber også nye muligheder, og dem skal pensionskassen kunne gribe.

Medlemmernes møde med PKA

2,5 mio. gange var medlemmerne i kontakt med PKA i 2015.

Godt **2.000** havde 'synes godt om' PKA's facebookside i starten af 2016.

55.000 - så mange opkald var der til PKA i 2015.

9.557 medlemmer chattede i 2015 med en af PKA's pensionsrådgivere

Medlemmerne kan modtage post og medlemsblad fra PKA i e-boks. Ca. **160.000** medlemmer har tilmeldt sig.

156.800 gange i 2015 loggede medlemmerne sig på pka.dk for at se deres pensionstal og foretage selvbetjening.

Det spurgte medlemmerne om i 2015:

1. Alderspension
2. Rådgivning ved helbredsproblemer
3. Supplerende opsparing
4. Overførsler af pension

pka.dk

Medlemmerne bruger fortsat selvbetjeningen på pka.dk. Fx satte 8 ud af 10 af de nye alderspensionister i 2015 deres pension i gang på pka.dk. Knap **5.000** medlemmer satte navn på, hvem de ønsker skal have pensionsydelse ved medlemmets død.

6.677 PKA-medlemmer har samlet deres pensioner i 2015. Medlemmerne sparer omkostninger og får bedre overblik ved at samle pensionerne der, hvor de aktivt indbetaler. Der er i alt flyttet lidt over 1 mia. kr. til og fra PKA.

På en tilfredshedsskala fra 1-5, hvor 5 er det bedste, ligger tilfredsheden med PKA's rådgivning på **4,9**. Sådan svarede medlemmerne, da PKA i efteråret 2015 spurgte dem, hvad de syntes om rådgivningen.

65.000 PKA-medlemmer har på deres profil på pka.dk oplyst deres mailadresse. Det betyder, at PKA også kan rådgive medlemmerne på mail. Samtidig har medlemmerne sagt ja tak til at modtage Medlems-Nyt med relevante emner og gode råd til den enkelte.

Ca. **200.000** gange loggede PKA-medlemmer sig i 2015 på pensionsinfo.dk for at få et samlet overblik over alle deres pensioner.

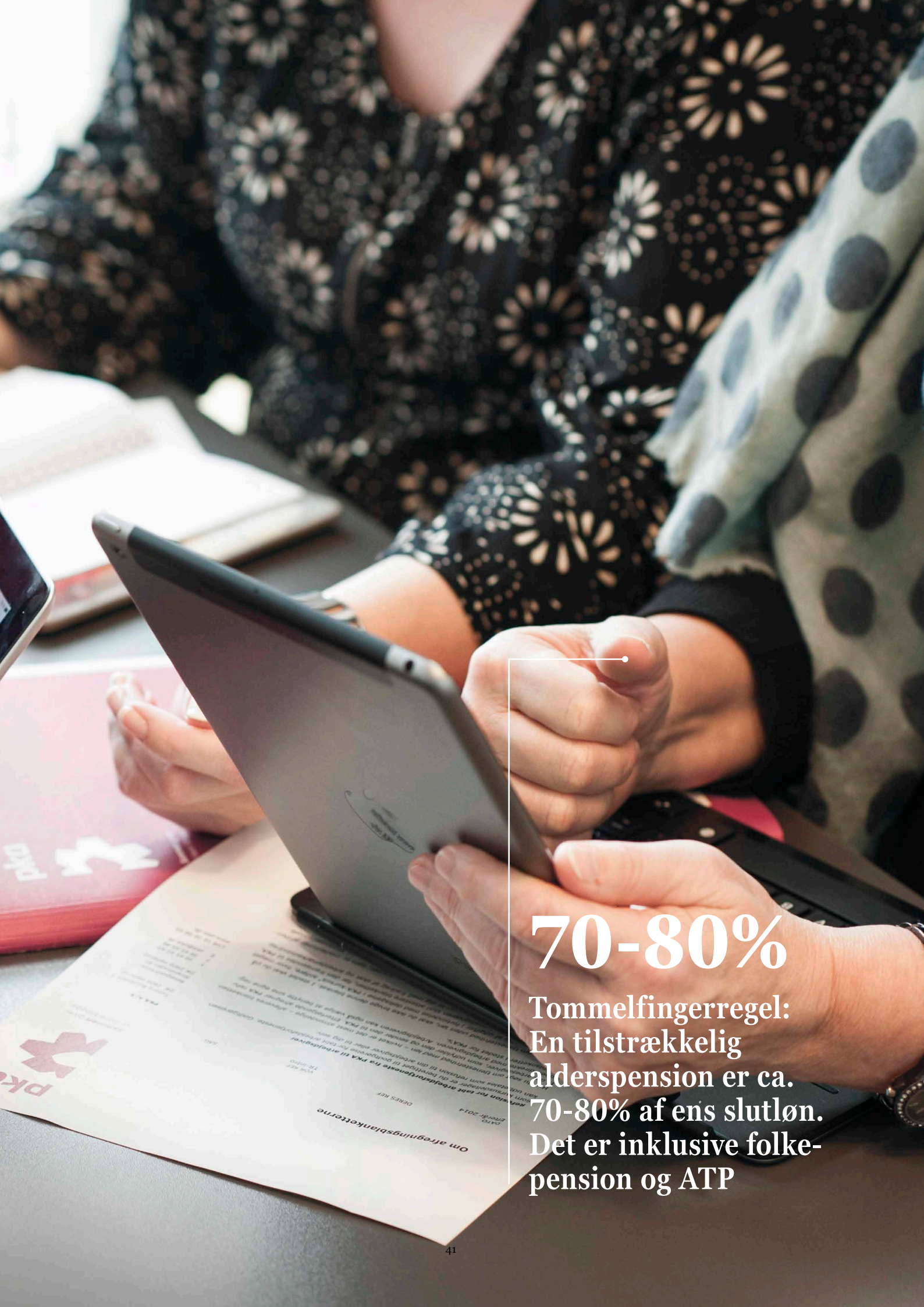
Medlemsmøder

Ca. **10.000** medlemmer mødte PKA i 2015. Der er stadig stor interesse for PKA's medlemsmøder, som omfatter velkomstmøder (for nye medlemmer), informationsmøder (hvor en PKA-rådgiver kommer ud på arbejdspladsen) og seniormøder (for medlemmer på 58+). Der blev afholdt i alt 104 medlemsmøder, heraf 70 informationsmøder, hvor **2.300** medlemmer deltog. I 2014 deltog 1.784 medlemmer på informationsmøder. Der er tale om en stigning i antal mødedeltagere på ca. **30%**. Dertil kommer kurser for tillidsrepræsentanter og delegerede. Endelig deltager PKA på fagfestivaler og kongresser i de faglige organisationer. (læs mere om møder på side 42)

Tag et PKAtjek

PKA lancerer i 2016 PKAtjek, der hjælper dig til overblik og en samlet vurdering af din pensionssituation

A close-up photograph of a person's hands holding a silver tablet. The person is wearing a black top with a white floral pattern and a grey sleeve with large blue polka dots. On the desk, there is a laptop, a red folder with a white logo, and a document titled 'Om afregningsblanketterne' with a red gear logo and the text 'PKA'.

70-80%

Tommelfingerregel:
En tilstrækkelig
alderspension er ca.
70-80% af ens slutløn.
Det er inklusive folke-
pension og ATP

PKA Danmark rundt

I 2015 kom PKA rundt i Danmark og fortalte medlemmerne om pensionen. Ca. 10.000 medlemmer deltog over 100 møder og arrangementer rundt om i landet. Det var bl.a. informationsmøder på arbejdspladserne, seniormøder for 58+ medlemmer, velkomstmøder for nye medlemmer og på stande til diverse faglige arrangementer. I 2016 er der allerede planlagt mindst 133 møder og arrangementer.

Støvring

Esbjerg

Randers

Hvidovre

Nørresundby

Store Heddinge

Hedensted

Herlev

Farsø

Jægerspris

Glostrup

Brovst

Vanløse

Hadsten

Næstved

Sønderborg

Borup

København

Risskov

Rønne Thisted
Viborg Ringsted
Maribo
Frederiksberg Nykøbing F
Horsens Silkeborg
Kokkedal Herning Aabenraa
Middelfart
Kalundborg Roskilde
Kolding Vejle Hjørring
Skanderborg Odense
Hammel Aalborg
Tønder Ballerup
Hobro Aarhus
Svendborg Herlev Høje Taastrup

Delegeretarbejdet 2015

For bestyrelsen er de delegeredes indsats i arbejdet med at holde pensionskassens udvikling i overensstemmelse med medlemmernes holdninger og behov helt centralt.

Et af pensionskassens særkender er medlemsdemokratiet. I den sammenhæng er de delegeredes arbejde helt centralt. Det er derfor vigtigt for bestyrelsen at kende de delegeredes ønsker til, hvordan dette arbejde kan foregå mest effektivt og fortsat kan udvikles.

Pensionskassen har derfor sammen med de øvrige PKA-pensionskasser gennemført en undersøgelse blandt de delegerede med henblik på at afdække deres holdninger og forventninger til arbejdet som delegeret, og hvordan pensionskassen kan imødekomme deres behov i denne sammenhæng. Undersøgelsen blev sendt ud til over 800 delegerede og suppleanter, og hele 72% deltog i undersøgelsen, der dermed giver et godt indblik i, hvilke opgaver og emner der optager de delegerede mest. Undersøgelsen spurgte også ind til motiverne for at blive delegeret, ønsker vedr. kommunikation, delegeredes uddannelsesbehov, opfattelsen af den faktiske indflydelse m.v.

Undersøgelsens resultater og konklusioner behandles på et bestyrelsesmøde i foråret 2016.

På pka.dk kan du se en oversigt over delegerede i pensionskassen.

PKA udsender løbende Delegeret-Nyt med information, der skal hjælpe de delegerede i dialogen med kolleger om pensionsordningen, regler, aktuelle kampagner m.v.

I 2015 deltog i alt 75 delegerede og suppleanter fra pensionskassen på PKA's kurser.

— *Fra kandidatpræsentation
"Derfor vil jeg være delegeret"*

"Jeg har fundet ud af, at det ikke er for tidligt at begynde at tænke på min pension, selvom jeg jo "kun" er 35, og der derfor er mange år til, at jeg forlader arbejdsmarkedet. Men jeg har måttet sande, at det er vigtigt at have styr på sin pension fra dag 1 på arbejdsmarkedet, hvis man vil have mest muligt ud af den. Derfor vil jeg gerne være med til at præge min pensionskasse og arbejde på, at den udvikler sig i en positiv retning, så der er penge til den dag, hvor jeg forlader arbejdsmarkedet. Det er dog vigtigt for mig, at disse penge er tilvejebragt ved etiske og klimaforsvarlige investeringer. Jeg håber på, at jeg kan være med til at præge PKA til at tage samfundsøkonomisk og socialt ansvar i forhold til investeringer."

Delegeretseminar

Hvert andet år deltager de delegerede og delegeretsuppleanter på et delegeretseminar, som bliver arrangeret af PKA. I 2015 blev det afholdt i efteråret, hvor emnerne var digitalisering – hvordan det kan forbedre medlemsservicen, ejendomsinvesteringer, og om det overhovedet kan betale sig at spare op til pensionen. Undervejs blev deltagerne stillet spørgsmål digitalt, hvor svarene blev vist i

plenum. Spørgsmålene satte gang i gode debatter i salen. Tilbagemeldingerne bliver brugt i den videre udvikling. I pauserne var der mulighed for at dykke dybere ned i bl.a. dagens emner i forhallen, hvor de delegerede kunne besøge forskellige stande. De delegeredes evaluering af seminaret har efterfølgende givet gode input til, hvad der kan udvikles og forbedres til næste delegeretseminar.

– Tilbagemeldinger efter seminar

“Det var en spændende ny måde at afvikle seminaret på.”

“Fedt at vi selv skulle være aktive i løbet af dagen. Det gjorde det hele meget mere vedkommende.”

“Vil da glæde mig til, at vi ved kommende seminarer og måske også generalforsamlingen har mulighed for at kunne bruge smartphones/tablets ved afstemninger. Redskabet er ideelt til en aktuel status på det, de delegerede ønsker.”

“Godt at springe ud i nye tiltag, og det gik egentlig bedre end forventet.”

“Uddannelsen på CBS gav en dybere indsigt i bestyrelsesmedlemmers ansvar og rolle i forhold til at sikre udviklingen af de finansielle virksomheder. Forløbet har givet en god ballast, og samspillet i undervisningen mellem undervisere og ledere fra andre store finansielle virksomheder virkede godt i forhold til at få sat såvel teori som praksis i perspektiv.”

— Grete Christensen om bestyrelsesuddannelsen på CBS

Bestyrelsesarbejdet i 2015

Bestyrelsens opgaver og målsætninger er defineret i et kodeks for god selskabsledelse. I 2015 har bestyrelsen diskuteret nyt regelsæt for solvens og forretningsmodellens krav til pensionsvilkårene.

I 2015 har bestyrelsen holdt fem ordinære møder. Ud over at drøfte udviklingen i de løbende rapporteringer vedr. risiko, investeringer, medlemsforhold m.v. har bestyrelsen særligt fokuseret på konsekvenser af indførelsen af Solvens II fra januar 2016 (nye regler for solvens, placeringsregler for investeringer og ledelsessystemet). Herudover har bestyrelsen også debatteret forretningsmodellens principper vedr. pensionskassens ydelsesstruktur (læs også side 14). Det er bestyrelsens opfattelse, at de gældende pensionsvilkår på en god og fleksibel måde reflekterer de krav, medlemmerne stiller til en moderne pensionsordning.

Bestyrelsesseminar

På et fælles seminar drøftede PKA-pensionskassernes bestyrelser en række af de udfordringer, pensionskasserne møder i såvel national som international sammenhæng.

På basis af et oplæg fra nationalbankdirektør Lars Rohde diskuteredes den danske pensionssektor i en europæisk sammenhæng, og om pensionsselskaberne har en særlig rolle i forhold til dansk økonomi og erhvervsliv. Formand for IIGCC (Institutional Investors' Group on Climate Change) Donald MacDonald var inviteret til at tale om, hvordan pensionskassen kan få indflydelse på den internationale klimadebat og fastsættelsen af rammer for en bæredygtig økonomi. Også Christian Motzfeldt fra Vækstfonden udfordrede bestyrelserne på deres rolle i dansk vækst.

Bestyrelserne drøftede endvidere målsætningerne om at flytte medlemskommunikationen over i en ren digital strategi med henblik på at skabe større nærvær og bedre dialog med det enkelt medlem.

På baggrund af præsentationer fra andre arbejdsmarkedspensioner diskuterede bestyrelserne pensionskassens forretningsmodel, specielt valgmuligheder og robusthed i pensionsprodukterne samt diskussion af værdien af markedsrente vs gennemsnitsrente.

Øgede krav til bestyrelsesmedlemmer

Gennem en årrække har PKA-pensionskasserne udvidet uddannelsesaktiviteterne for bestyrelsesmedlemmerne. Det er sket parallelt med, at Finanstilsynet har skærpet kravene til bestyrelsens kompetencer.

Alle nye bestyrelsesmedlemmer deltager i et introduktionsforløb, som er fordelt på to moduler og varer i alt 1½ dag. Det er også muligt at fastlægge en individuel uddannelsesplan for det enkelte bestyrelsesmedlem.

Herudover har PKA sammen med Sampension, Lærernes Pension og Pædagogernes Pensionskasse (PBU) afholdt fælles uddannelsesdage, hvor bestyrelsesmedlemmerne fokuserer på specielle elementer af arbejdet og får lejlighed til at diskutere udvalgte aspekter af bestyrelsesarbejdet – fx god selskabsledelse, forsikringsforretningen, alternative investeringer – med repræsentanter fra fx Finanstilsynet, ministre, eksperter m.v. I 2015 har der været afholdt én af disse fælles uddannelsesdage, hvor temaet var "Alternative investeringer".

Bestyrelsens repræsentanter fra arbejdsgiverne har i 2014 deltaget i en specielt udviklet, casebaseret bestyrelsesuddannelse på Copenhagen Business School (CBS) arrangeret af Danske Regioner og KL. I 2015 afholdtes i samarbejde med FTF og LO et lignende uddannelsesforløb for lønmodtagernes repræsentanter og de delegeretvalgte.

Pensionskassens ledelse

Bestyrelse

Pensionskassens bestyrelse har ansvaret for den overordnede ledelse af pensionskassen.

Bestyrelsen er sammensat af 11 medlemmer. To udpeges af Danske Regioner, et medlem udpeges af Kommunernes Landsforening, tre vælges af og blandt pensionskassens medlemmer på generalforsamlingen, to udpeges af Dansk Sygeplejeråd, et udpeges af DL/HK Kommunal og to uafhæn-

gige, særligt sagkyndige udpeges af de deltagende organisationer.

De to uafhængige bestyrelsesmedlemmer har særlige kvalifikationer inden for regnskab eller revision samt investering og forsikring. Desuden har de ledelseserfaring fra en finansiell virksomhed

Bestyrelsen tilstræber en kønsmæssig lige repræsentation. Der var ved udgangen af 2015 syv kvinder og fire mænd i bestyrelsen.

Udpeget af Danske Regioner

- Bent Hansen (formand), regionsrådsformand, formand Danske Regioner
- Henrik Thorup, regionsrådsmedlem

Udpeget af KL

- Mogens Jespersen, borgmester

Udpeget af Dansk Sygeplejeråd

- Grete Christensen (næstformand), formand DSR
- Dorte Steenberg, næstformand DSR

Udpeget af DL/HK Kommunal

- Soile Friis, formand, DL/HK Kommunal,

Udpeget af Danske Regioner, KL, Dansk Sygeplejeråd og DL/HK Kommunal

- Lone Kjærgaard, cheføkonom (særlig investeringskyndig)
- Birgitte Tausen (revisionsudvalgsformand), sektionsdirektør – HR, Service og CSR

Generalforsamlingsvalgt

- Jette Søgaard Nissen, hospicechef
- Jacob Paludan Truelsen, sygeplejerske
- Birgitte Wildt-Andersen, lægesekretær

Formanden for bestyrelsen vælges blandt de to medlemmer, der er udpeget af Danske Regioner, og næstformanden vælges blandt de øvrige medlemmer af bestyrelsen. Det er bestyrelsens opgave at fastlægge pensionskassens overordnede retningslinjer, ligesom det er bestyrelsen, der ansætter pensionskassens daglige ledelse og er ansvarlig for en forsvarlig organisation af pensionskassens virksomhed. Bestyrelsen er ansvarlig for at indkalde til generalforsamling og til at afgive beretning om pensionskassens virksomhed til generalforsamlingen.

Revisionsudvalg

I henhold til lovgivningen skal der være et revisionsudvalg, der har særlig fokus på at overvåge pensionskassens regnskabsaflæggelse. Der er krav om, at formanden for revisionsudvalget skal være uafhængig af pensionskassen og have kvalifikationer inden for regnskabsvæsen eller revision. Pensionskassens revisionsudvalg har tre medlemmer.

Formand for revisionsudvalget er bestyrelsesmedlem Birgitte Tausen, som siden 1986 har været ansat i Lærerstandens Brandforsikring, som er et gensidigt forsikringsselskab. Birgitte Tausen er forsikringsuddannet og videreuddannet på Handelshøjskolen. Birgitte Tausen opfylder med denne baggrund kravene til at være uafhængig af pensionskassen og at have kvalifikationer inden for regnskabsvæsen eller revision.

De øvrige medlemmer af revisionsudvalget er Bent Hansen og Grete Christensen.

Der afholdes fælles revisionsudvalgsmøder med de øvrige PKA-pensionskasser.

Bestyrelseshonorar årligt

Formandens honorar er 182.124 kr. og næstformandens honorar er 121.416 kr. Bestyrelsesmedlemmers honorar er 51.960 kr. Det ene særligt sagkyndige bestyrelsesmedlem er desuden formand for revisionsudvalget og honoraret er 121.416 kr. Det andet særligt sagkyndige bestyrelsesmedlem indgår som sparring for administration ved udarbejdelsen af den årlige investeringsstrategi samt løbende opfølgning på de opnåede resultater og honoraret er 121.416 kr. Revisionsudvalgsmedlemmernes honorar er 20.400 kr. årligt. Bestyrelseshonorarer afholdes direkte af PKA A/S.

Honorarer til Grete Christensen og Dorte Steenberg udbetales til DSR

Direktion

- Peter Damgaard Jensen, administrerende direktør

Læs om direktionens aflønning i afsnittet om PKA A/S side 61.

PKA A/S

Pensionskassens daglige administration, PKA, ejes af tre pensionskasser: Pensionskassen for Socialrådgivere, Socialpædagoger og Kontorpersonale, Pensionskassen for Sundhedsfaglige og Pensionskassen for Sygeplejersker og Lægesekretærer.

PKA's bærende idé er at udvikle og administrere pensionsordningerne, så de til enhver tid giver medlemmerne handlefrihed og økonomisk tryghed ved alderdom, sygdom, førtidspensionering og død.

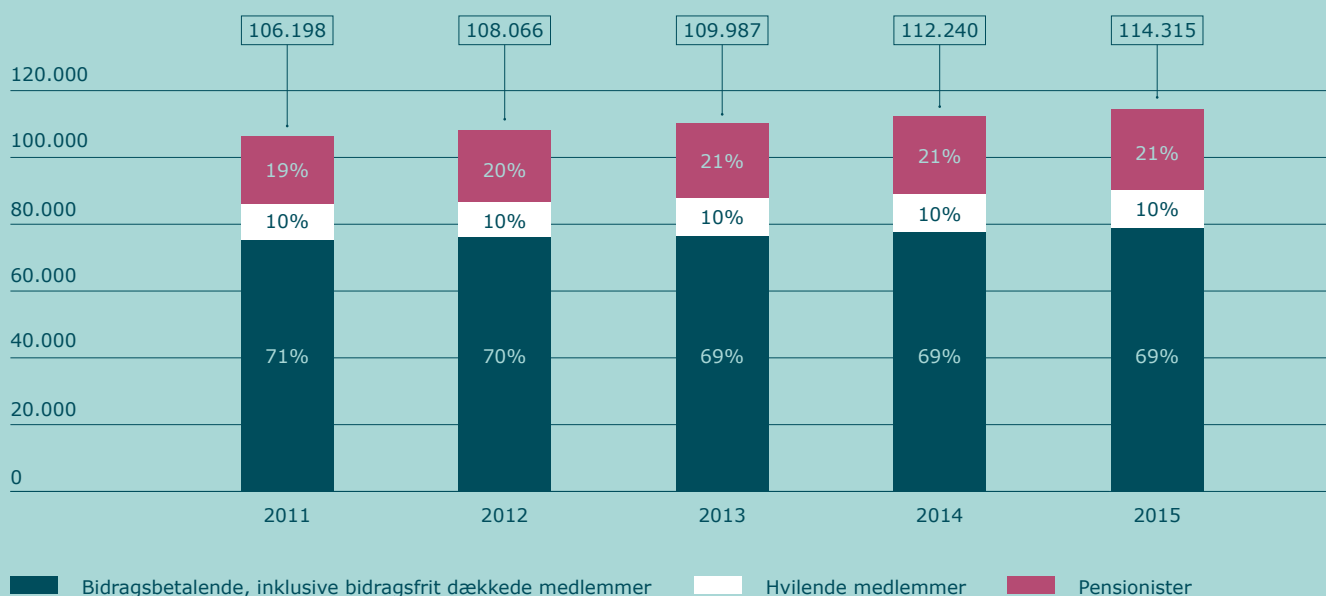
På side 61 kan du læse mere om PKA A/S.

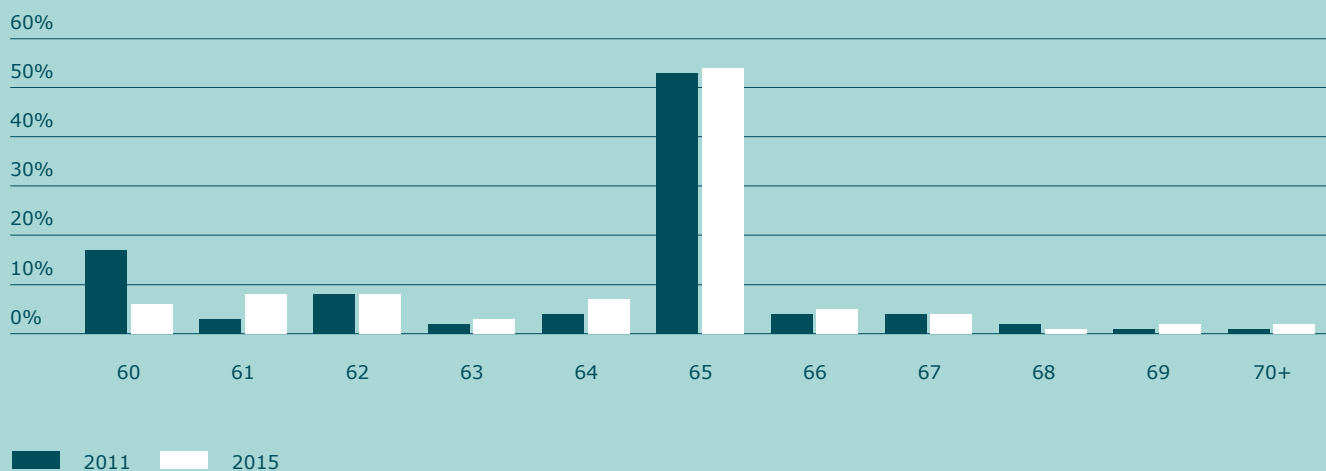
Året i tal 2015

Medlemmer

Udvikling i medlemstallet 2011-2015

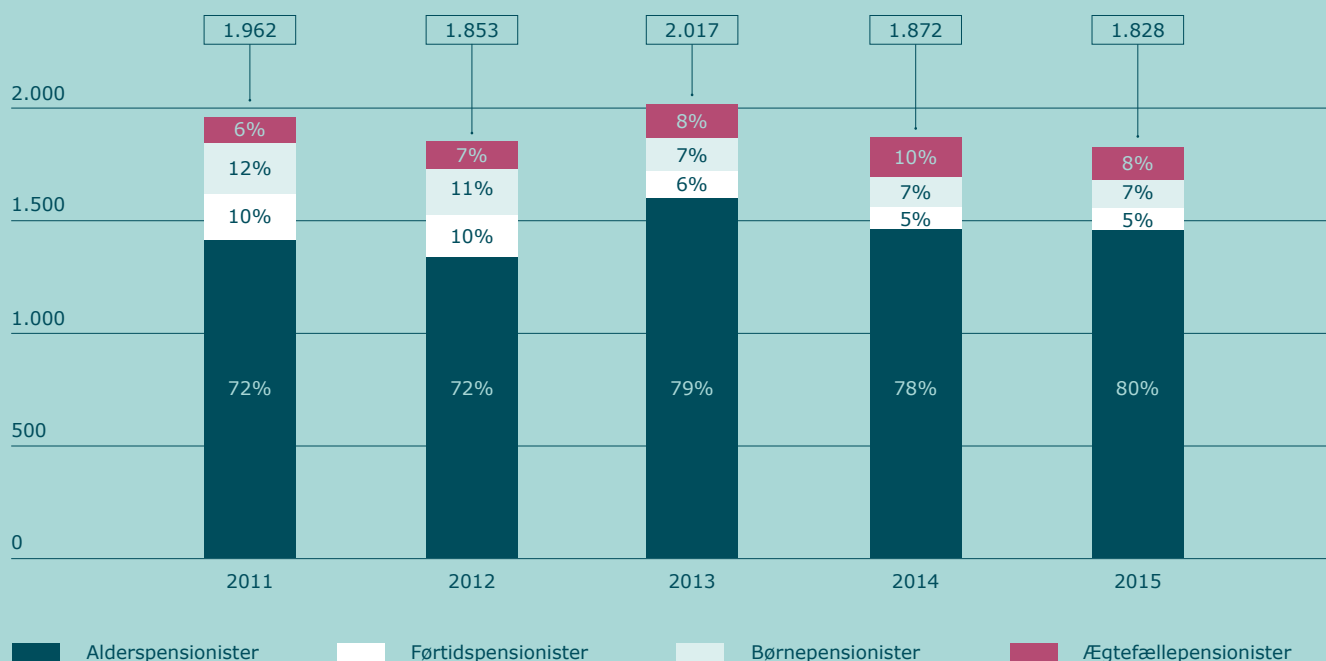

Alder ved alderspensionering 2011 og 2015

Langt de fleste medlemmer går på alderspension, når de er 65 år. Sammenlignet med 2011 går medlemmerne i gennemsnit 5 måneder senere på pension i 2015.

Tilgang af nye pensionister 2011-2015

Desuden er foretaget 51 engangsudbetalinger til 'Pension ved død' i 2015. Tallene er eksklusive konverterede små pensioner.

Gennemsnitsaldr 2015

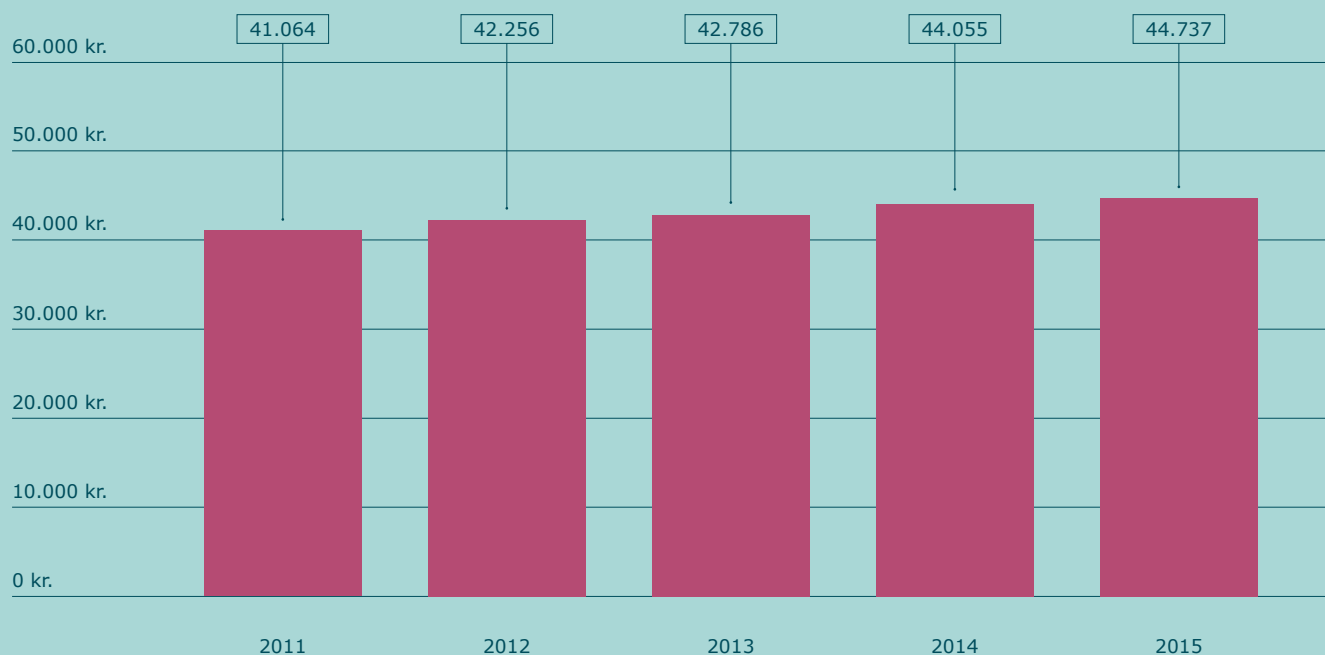
	2011	2015
Alle medlemmer	50 år 1 måneder	51 år 4 måneder
Ved afgang fra arbejdsmarked*	62 år 10 måneder	63 år 2 måneder
Ved alderspensionering	64 år 2 måneder	64 år 7 måneder

Tallene er afrundet til år og hele måneder.

Det typiske medlem optages ved 25 års alderen.

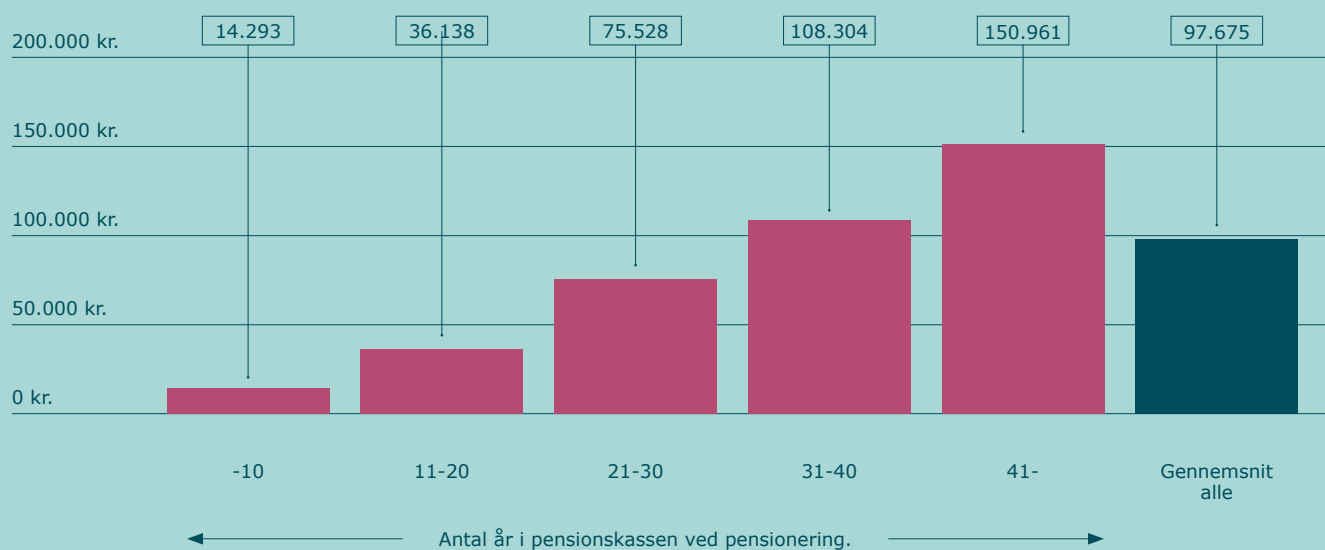
* Den reelle tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet kan ligge før alderspensionering, hvis medlemmerne fx vælger at gå på efterløn eller udsætte udbetalingen af alderspension.

Gennemsnitligt bidrag, bidragsbetalende medlemmer

Medlemsbidrag efter arbejdsmarkedsbidrag (8% indbetalt til Skat)

Gennemsnitlige pensioner, nye alderspensionister 2015

Medlemsancienniteten viser alene antal år fra optagelsen i pensionskassen og dækker over skiftende indbetalinger (deltid/fuldtid, hvilende medlem mv.).

Pensionsudbetalinger 2011-2015 (mio. kr.)

Mio. kr.	2011	2012	2013	2014	2015
Alderspensioner	1.239	1.362	1.467	1.585	1.675
Førtidspensioner	233	233	232	219	212
Ægtefællepensioner	80	84	86	89	91
Børnepensioner	38	37	36	34	34
Engangssummer*	196	175	249	243	181
Udtrædelsesgodtgørelser og overførsler	48	84	107	99	116
I alt	1.834	1.975	2.177	2.269	2.309

* Engangssummer omfatter engangssum ved alder, ugiftesum og engangsudbetaling af pension ved død.

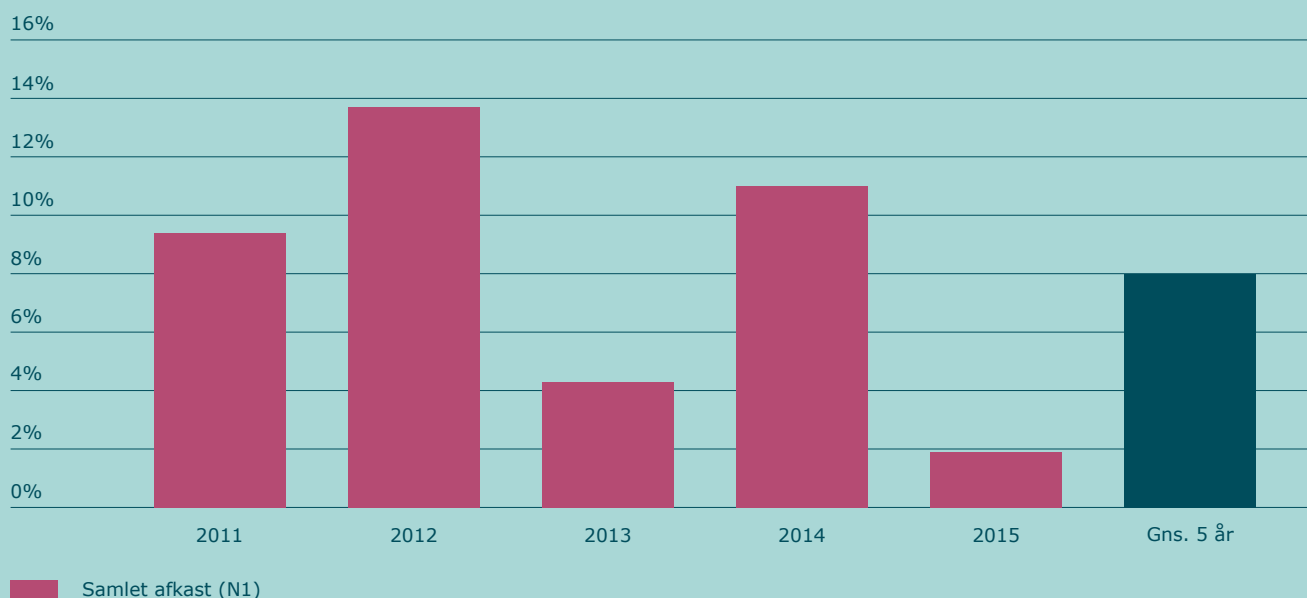
135 medlemmer har fået udbetalt i alt 7,4 mio. kr. fra Bistandsfonden. Heraf har 2 medlemmer fået udbetalt i alt 50.000 kr. fra misbrugsordningen.

GruppEForsikringer 2011-2015

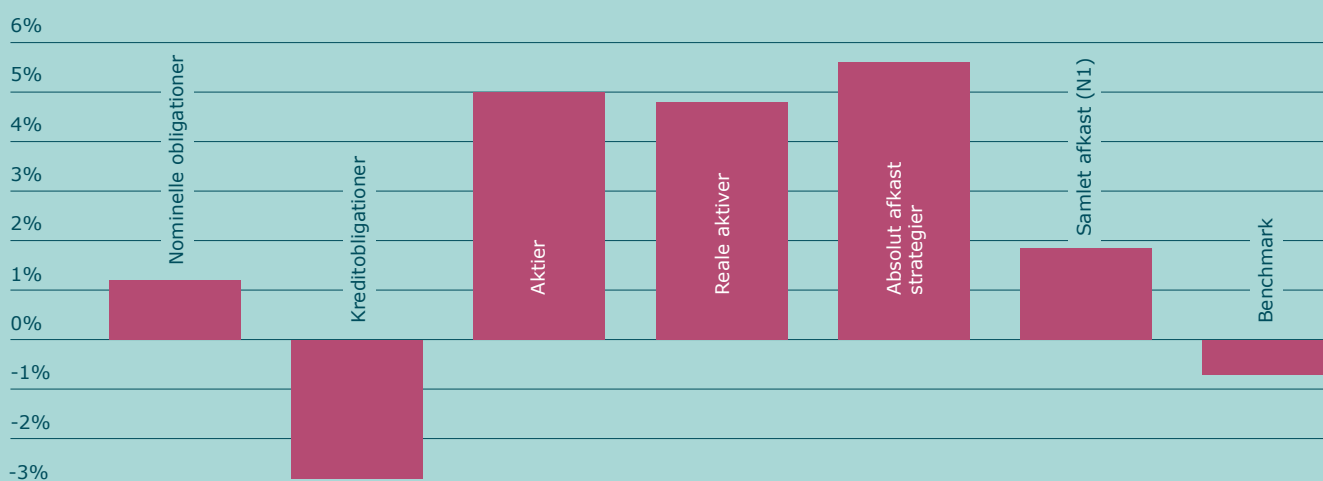
Antal udbetalte ydelser	2011	2012	2013	2014	2015	Udbetalt 2015 i mio. kr.
Sum ved død	137	101	97	112	99	42,5
Sum ved førtidspension	175	161	93	72	68	10,2
Sum ved visse kritiske sygdomme	433	419	436	416	493	73,6
Sum ved ægtefælles-/samlevers død	4	3	2	4	5	0,8

Investeringer

Afkast 2011-2015

Afkast fordelt ud på aktivtyper 2015

Benchmark er et mål for at vurdere, hvorvidt porteføljen under ét lever op til forventningerne.

Nominelle obligationer er obligationer med høj kreditværdighed samt rentefordækning.

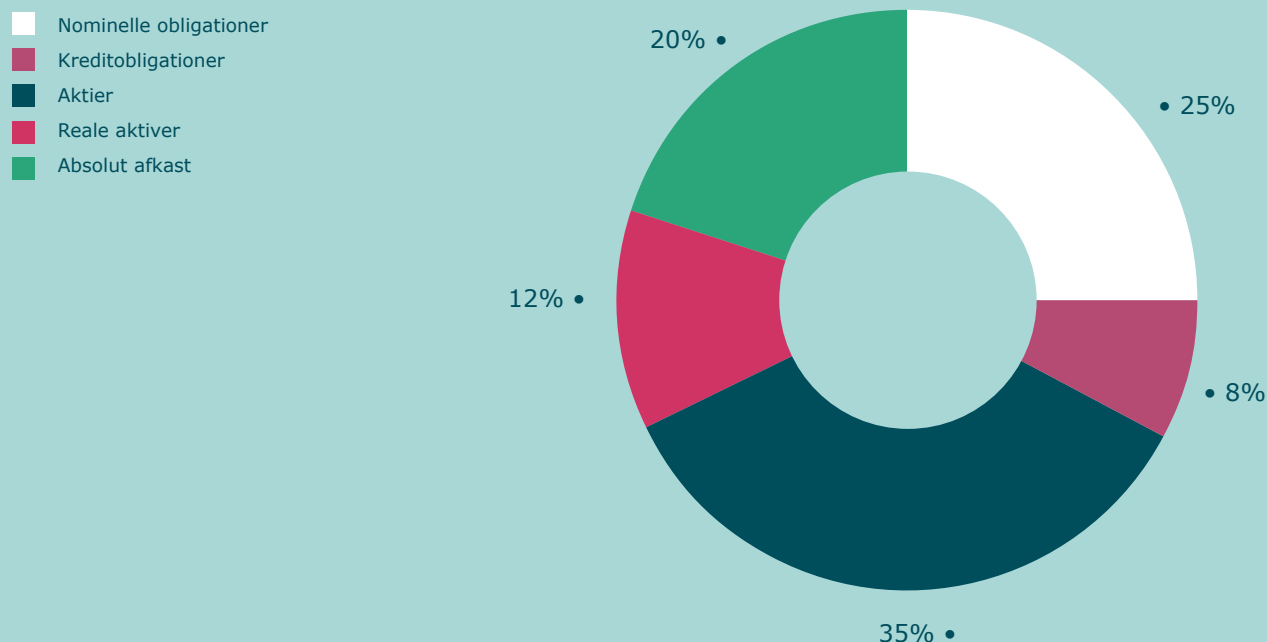
Kreditobligationer er obligationer med lavere kreditvurdering end nominelle obligationer såsom erhvervsobligationer, banklån og emerging markets obligationer.

Aktier omfatter både noterede og unoterede aktier i hele verden.

Absolut afkast er forskellige investeringsmuligheder, hvor afkastet er mere eller mindre uafhængigt af udviklingen i investeringer som aktier og obligationer.

Reale aktiver er aktiver, hvis afkast følger udviklingen i inflationen.

Fordeling af risiko på aktivkategorier 2015

Fordelingen af aktiverne viser, hvor meget risiko de enkelte aktiver udgør af den totale risiko på aktiverne.

Investeringsomkostninger 2015

2015	Faste omkostninger	Præstationsbetaling	Samlet omkostninger
Nominelle obligationer	0,00	0,00	0,00
Kreditobligationer	0,39	0,01	0,40
Børsnoterede aktier	0,23	0,00	0,23
Unoterede aktier	2,95	0,86	3,81
Reale aktiver	0,64	0,16	0,80
Absolut afkast	0,60	0,24	0,84
Ikke fordelbare omkostninger	0,07	0,00	0,07
I alt	0,56	0,12	0,68

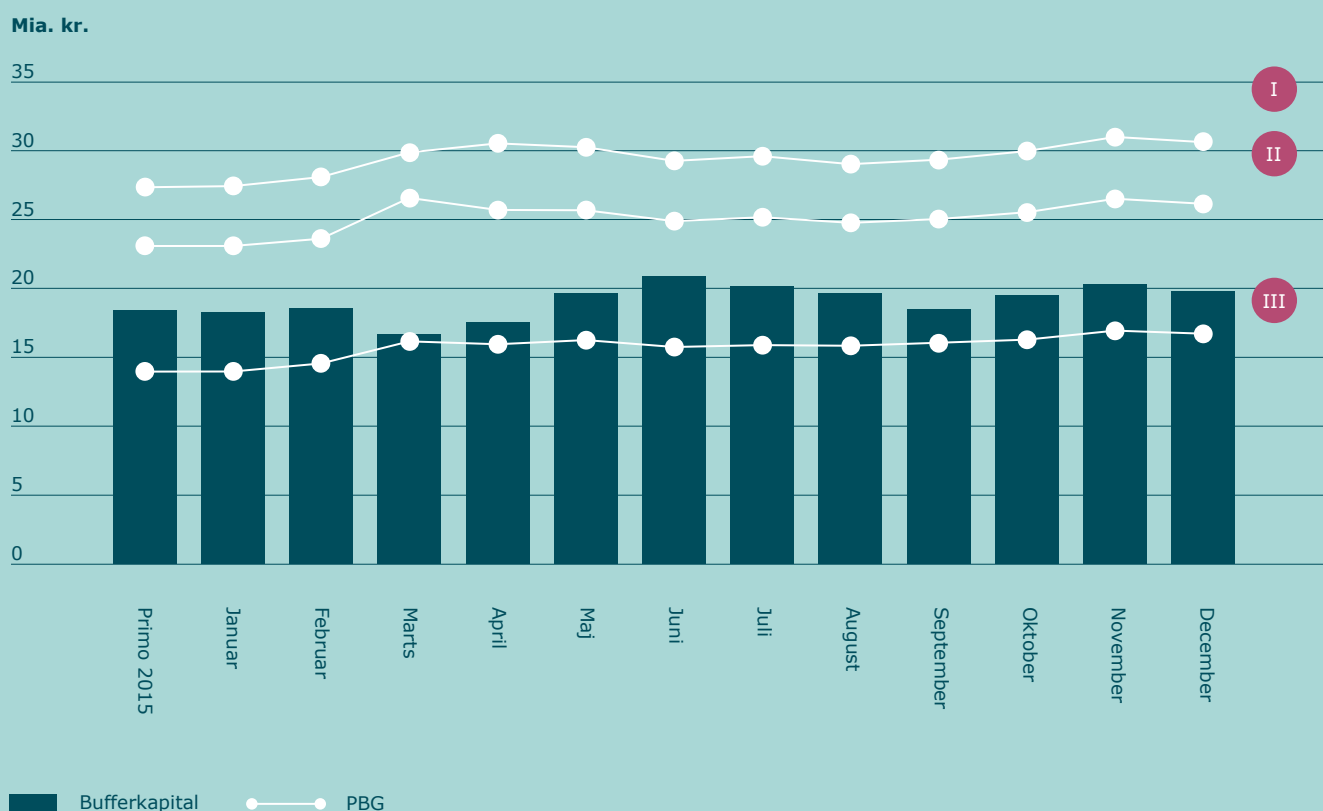
Omkostninger i %*

*) Procenterne er beregnet i forhold til den gennemsnitlige nettoeksponering i 2015.

Risiko, solvens og økonomi

Pensionsbeskyttelse

Pensionskassens primære risikostyringsmodel udmøntes i en række 'Pensions-BeskyttelsesGrænser' (PBG). PBG samler alle pensionskassens væsentlige risici i tre forskellige scenarier, og resultatet giver rammerne for investering, bonus og kapitalstyring.

Over PBG I

Hvis pensionskassen ligger bedre end PBG I, kan pensionskassen – hvis det ønskes – forøge risici ved at investere mere risikofyldt og/eller udlodde mere bonus.

Mellem PBG I og PBG II

Er pensionskassen mellem PBG I og PBG II, er det "business-as-usual", hvor den aktuelle investerings- og bonusprofil problemfrit bliver videreført.

Mellem PBG II og PBG III

PBG II er en såkaldt tidlig advarsel, som kan sikre, at eventuelle tiltag foretages i så god tid, så de ikke bliver for dyre at gennemføre.

Under PBG III

PBG III er en grænse, der er sat for at advare pensionskassen om, at den nu er i en situation, hvor selv en moderat ugunstig fremtidig udvikling på markederne vil betyde, at pensionskassen må overveje at justere pensionerne, hvis udviklingen fortsætter.

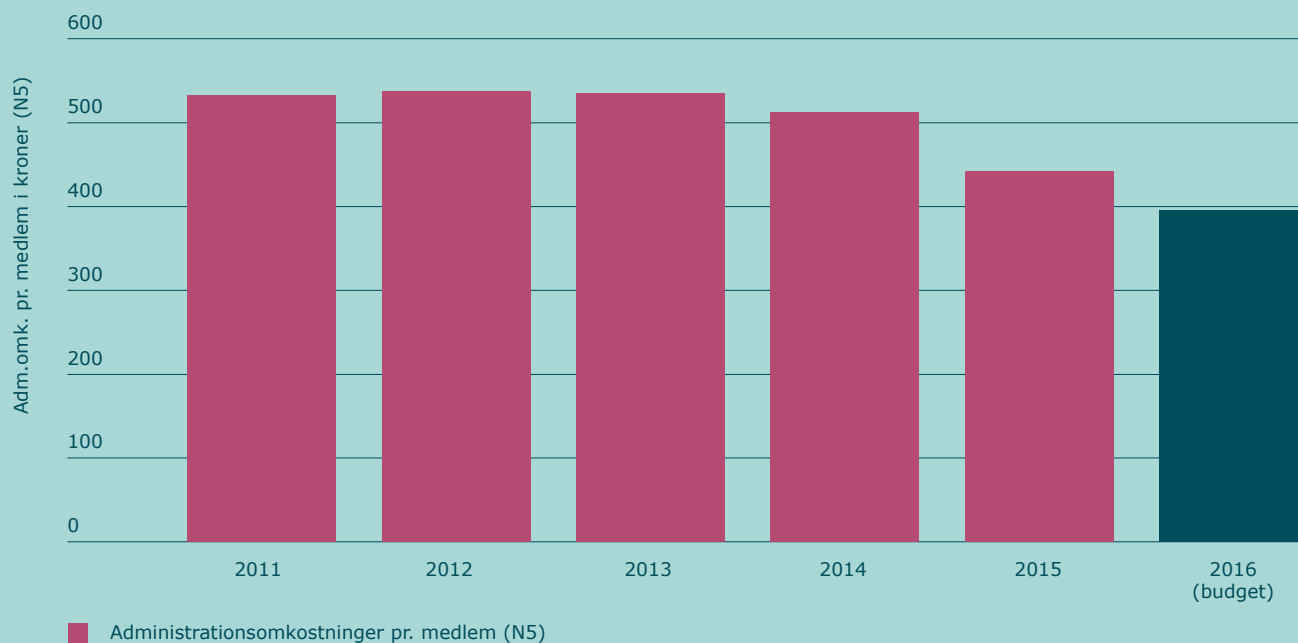
Resultatopgørelse 2011-2015

Årets resultat viser et overskud på 286 mio. kr.

* Pensionsudbetalinger i 2014 omfatter ekstraordinær afgift til staten på kapitalpensioner.

Mio. kr.	2011	2012	2013	2014	2015
Indtægter					
Medlemsbidrag i alt	2.900	3.000	3.079	3.211	3.296
Resultat af investeringer efter skat	5.660	9.010	3.167	8.574	1.590
I alt	8.560	12.010	6.246	11.785	4.886
Udgifter					
Pensionsudbetalinger	1.834	1.975	2.177	3.999*	2.309
Gruppeforsikringer	119	140	125	107	128
Administration	57	60	60	59	55
I alt	2.010	2.175	2.362	4.165	2.492
Til rådighed					
	6.550	9.835	3.884	7.620	2.394
Overført til pensionshensættelser	-5.571	-7.083	-2.927	-5.994	-2.108
Årets resultat	979	2.752	957	1.626	286

Administrationsomkostninger pr. medlem 2011-2015 og budget 2016

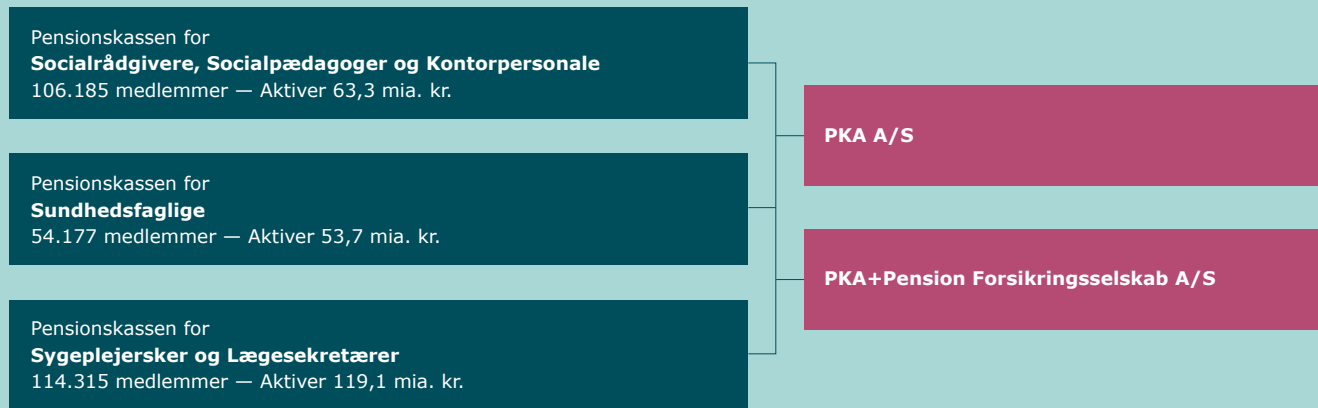

Balance 2011-2015

Mio. kr.	2011	2012	2013	2014	2015
Aktiver					
Obligationer mv.	43.657	42.790	41.333	49.043	48.303
Investeringsforeningsandele	8.869	19.572	21.798	7.343	6.903
Aktier	20.275	10.273	12.577	38.432	49.641
Afledte finansielle instrumenter	22.420	19.999	16.075	6.879	6.240
Ejendomme	6.653	7.282	7.388	7.638	8.019
I alt	101.874	99.916	99.171	109.335	119.105
Passiver					
Hensat til pensioner	63.363	70.340	73.177	79.239	81.289
Medlemskapital	259	366	455	566	664
Egenkapital	14.113	16.865	17.822	19.023	19.309
Øvrige passiver	24.139	12.345	7.717	10.507	17.843
I alt	101.874	99.916	99.171	109.335	119.105

Aktiverne udgjorde 119,1 mia. kr. ved udgangen af 2015. Investeringsforeningsandele, hvor pensionskassens indflydelse kan betragtes som betydelig, er fra og med 2014 klassificeret som aktier.

PKA A/S

PKA A/S bestyrelse

Valgt efter indstilling fra Danske Regioner

- Bent Hansen (formand), regionsrådsformand
- Bo Libergren, regionsrådsmedlem

Valgt efter indstilling fra KL

- Mogens Jespersen, borgmester

Valgt efter indstilling fra de faglige organisationer

- Grete Christensen (næstformand), formand DSR
- Jette Søgaard Nissen, hospicechef
- Benny Andersen, forbundsformand Socialpædagogernes Landsforbund
- Lillian Bondo, formand Jordemoderforeningen
- Bodil Otto, formand HK Kommunal

Valgt af medarbejderne i PKA A/S

- Niels Møller, jurist
- Anders Bjarnarson, finance manager

Formandens og næstformandens honorar er 84.945,60 kr., og de øvrige medlemmers er 51.958,80 kr. Grete Christensens honorar bliver udbetalt til Dansk Sygeplejeråd. Bodil Ottos honorar bliver udbetalt til HK Kommunal, og Lillian Bondos honorar bliver udbetalt til Jordemoderforeningen.

PKA's direktion

Direktionen er den samme som i de tre pensionskasser. I 2015 har den bestået af Peter Damgaard Jensen, administrerende direktør.

Administrerende direktør Peter Damgaard Jensens vederlag var i 2015 på 3,8 mio. kr. Han har et opsigelsesvarsel på 18 måneder. Direktionen har ikke bonus- eller andre incitamentsaflønninger.

PKA's daglige ledelse består af direktionen og direktørerne fra Investeringer, Medlemmer, Finans samt Jura, Uddannelse & Ledelse.

Lønpolitik i PKA

Alene medarbejdere i PKA's investeringsafdeling har en aftale om begrænset bonusordning. Investeringsdirektøren er ikke omfattet af aftalen om bonusordning.

Du kan se PKA's lønpolitik på pka.dk.

Beretning 2015

Pensionskassen for Sygeplejersker og Lægesekretærer
CVR-nr. 71 97 15 11 — Gentofte Kommune

Papir: Munken Lynx

Papirfabrikken er ISO 14001 og FSC®-certificeret, FSC®C002051

Papiret overholder miljøreglerne og trykkeriet,
der har produceret årsberetningen, er Svanemærket.

Grafisk design: Re-public
Tryk: Printdivision
Redaktion: PKA—Kommunikation

Fotografer: Lasse Bech Martinussen, Thomas Søndergaard

